

رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

کورمانجی

کردي کرمنجی

الدُّرُوسُ الْمُهِمَّةُ لِعَامَّةِ الْأُمَّةِ

وانه یین گرنگ بو هه می موسلمانان

زانیی مه زن شیخ
عبدالعزیز بن عبدالله بن باز
(خودی دلو فانیی پی ببهت)

٢) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٧ هـ

بن باز ، عبدالعزيز
الدروس المهمة لعامة الأمة - كردي. / عبدالعزيز بن باز ؛ جمعية
خدمة المحتوى الإسلامي باللغات - ط١. -. الرياض ، ١٤٤٧ هـ
٣٤ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٧/٣٨٥٠
رندمك: ١٨٠٠-٨٥٧٠-٣-٦٠٣-٩٧٨

الدُّرُوسُ الْمُهِمَّةُ لِعَامَّةِ الْأُمَّةِ

وانهیین گرنګ بو ههمی موسلمانان

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ الْعَلَّامَةِ
عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللَّهُ

زاناځی مهزن شیخ
عبدالعزيز بن عبدالله بن باز (خودی دلوټانیی پی بیعت)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وانهين گرنگ بو ههمی موسلمانان

پیشگویتنا نفیسهری

سوپاسی ههمی بو خودایی ههمی جیهانان بن و پاشهرۆژ بو تهقواداران، سهلات و سهلامتین خودی ل سهر عهبدی وی و پیغمهری وی بن، پیغمهری مه موحهمهدی، و ل سهر مالبات و سهحابیین وی ههمیان بن.

پشتی قی چهندی دی بیژم:

ئهفه هندک پهیقین کورتن ل دۆر روهنکرنا هندک ژ وان تشتین پیدقییه ههمی موسلمان دهربارهی دینی خو بزنان، من نافی وی کره: (وانهین گرنگ بو ههمی موسلمانان).

دوعا ژ خودی دکهم بکهته جهی مفای بو موسلمانان و ژ من قهویل بکهت، چونکی نهو خودایهکی مهرد.

عبد العزیز بن عبد الله بن باز وانهین گرنگ بو ههمی موسلمانان¹

وانهیا نیکی: سوورته فاتحه و سوورتهین کورت

سوورته فاتحه و هندی سوورتهکا دی یا کورت کو دشاندا ههیت بهس بکهین، ژ سوورته زملزله ههتا سوورته ناس، مه وهرگرتن، بو گوتن و فیروون و دروستکرنا خواندن و ژ بهرکرن و شروقهکرنا وی تشتی پیدقییه بهینه تیگههستن.

وانهیا دووی: ستوینین ئیسلامی

روهنکرنا ههر پینچ ستوینین ئیسلامی، یا نیکی و یا ژ ههمیان مهزنتر: شاهه‌دانه ب شروقهکرنا رمانین وی کو ژ ئهلاهی پیغمتر چ خودایین ژ ههژی پهرستنی نین و موحهمهد پیغمهری خودییه ب

¹ مجموع فتاوی و مقالات متنوعه (298-288 /3).

شروقهکرنا ر امانین وانقه، د گهل روهنکرنا مهرجین (لا إله إلا الله) یی،
 ر امانا وی ژ ی نهغهیه کو: (لا إله) رهدکرنه بو همر تشتهکی ژ بلی خودی
 پهرستن بو دهیته کرن، (إلا الله) بنهجهکرنه بو عیبادهتی خودی ب تنی
 و کو وی چ شریک و ههقال نینن. مهرجین (لا إله إلا الله) ژ ی نهغهیه:
 زانینا دژی نهزانینی، یهقین و پشتراستیا دژی گومانی، دلسوزی و
 (نیخلاصا) دژی شرکی، راستگوییا دژی درموئی، حمرژیکرنا دژی
 نهقیان و کهرب ژ یقهبوونی، سهچهمییان و ملکهچبوننا دژی هیلانی و
 قهویلکرن و وهرگرتنا دژی رهدکرنی، و کوفریکرنا ب همر تشتهکی ژ
 بلی خودی پهرستن بو دهیته کرن. من نهف مهرجه دقان همدوو مالکین
 شعریدا کومکرینه:

علم یقین وإخلاص وصدق مع ... محبة و انقیاد والقبول لها وزید
 ثامنہا الکفران منک بما...سوی الاله من الأشياء قد ألهما

د گهل روهنکرنا شاهدهدانی کو موهممه پنهغهمبهری خودییه و نهو
 تشتی نهف شاهدهدانه دخوازیتی و فهر دکمت: راستدر نیخستنا و بیه د
 وی تشتی نهو دهنگوباسی پی ددهت و گوهداریکرنا و بیه د وی تشتی نهو
 فهرمانی پی دکمت و خودویرکرنه ژ وی تشتی وی پاشقهلیدان ژ ی
 کری، همر و هسا دقیت ل دویف ریک و ریباز و وی تشتی خودی و
 پنهغهمبهری وی سهلات و سهلامین خودی ل سهر بن دروست کری
 عیبادهتی خودی بهیته کرن. پاشی دی نهو ستوینین دی یین ژ همر پینج
 ستوینین دی یین نیسلامی مابین بو قوتابی هینه روهنکرنا، نهو ژ ی: نقیژ
 و زمکات و روژ یگرتنا ههقی رهمهزان و چوونا مالا خودی یا حهرام
 ب مهرما نهجامدانا ههجی بو همر کهسی شیانی و نه ههبن.

وانهیا سینی: ستوینین باوهریی

نهو ژ ی شهشن: تو باوهریی ب خودی، ب مهلائیکهتین وی، ب
 پهرتووکین وی، ب پنهغهمبهری و بیینی، همر و هسا باوهریی ب روژا
 دویمایی و ب قهدهری بیینی ب باشی و خرابییین و یقه کو ههمی ژ دهف
 خودینه.

وانهيا چارئ: جورين تهوحيدي و جورين شرڪي

دياركرنا جورين تهوحيدي و نيكتاپهرستيي، نهو ژي سي جورن: تهوحيديا ربوبييه و تهوحيديا ئولوھييه و تهوحيديا باشناق و سالوختهان.

ب: 1- تهوحيديا ربوبي: نهو ژي ئهفهيه تو باومريي بيئي كو خودي ب تني چيكر و ئافراندرئ همر تشتهكييه، ئمو ب تني ريفهبرئ همر تشتهكييه و وي چ شريك و همقال د في چهنديا نينن.

تهوحيديا ئولوھييه: باومري ئينانه ب وي چهندي كو خودايي مهن نهو يي ژ همزيبون و ب حمق عيبادت و پهرستن بو دهينه كرن، وي چ شريك د في چهنديا نينن، و ئهفه رامانا (لا اله الا الله) يه، كو رامانا وي دببته: ژ ئهلاهي پيقتتر چ خودايين ژ همزي پهرستن نينن، قيجا هممي عيبادت و پهرستن ژ نفيز و روژي و عيبادمتين دي همميان؛ دقبت دلسوزي تيذا همبيت بو خودي ب تني بهينه كرن، و نابيت تشتهك ژ فان عيبادمتان بو ئيكي دي ژ بلي خودي بهينه ئهجامدان.

3- تهوحيديا ناف و سالوختهان: نهو ژي ئهفهيه مروف باومريي ب وان ناف و سالوختهين خودي بينيت يين د قورئان و فهرمودهين دروستدا هاتين و ل دويف وي رهنكي بابتي خودي بن بنهجه بكت بيئي كو گوهار تني تيذا بكهين يان ژ كار بيخين يان چاوانيي بو بدانين و بيژين ومكي فلاني، ئهفه ژي ومك كاركرنك ب گوتنا خودي:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُن لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

ئانكو: (تو - نهى موحهمهد - بيژه: نهو ئهلاهيي كو خوداييني يا وي ب تننيه، و كسهك شريكي وي نينه تيذا (۱))

خودي ب تننيه يي هوجهيي ژي دهينه داخواكرن (۲)

نه وي چ زاروك همنه و نه دايباب و نه ژن (۳)

و نه وی چ ههڅکویف ههڅوینه، نه د ناڅښ ویدا، نه د سالوخت و کریاراندا، یی پاک و پیرۆز بیت (٤)). [الإخلاص: 1-4]. و گوتنا خودایی مهزن:

﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾

ئانکو: ((تشتتک و مکی وی نینه و ئهو گوهدیرئ بینره)). [الشوری: 11]، هندهک خودانین زانینی جورین تهوحدی کرینه دوو جور، و تهوحدیدا باشناف و سالوختان یا کرپییه د ناف تهوحدیدا ربوبیدا، و چ ئاریشه دقئ چهندیدا نینه، چونکی مهزم ژ قان همدوو دابهشکران یا دیاره.

جورین شرکی ژی سینه: شرکا مهزنتر، شرکا بجویکتر و شرکا قهشارتی.

قنجا شرکا مهزنتر: کاروکریارین مروقی بین باش ههمیان پویچ دکمت و مانهقمیا ههروهر د ناف ئاگرئ جههنهמידا بۆ وی کهمی ل سهر مربیت فهر دکمت، ههرومکی خودایی مهزن دبیزیت:

﴿...وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

ئانکو: ((و ئهگهر ئهقان پیغههمهران شریک بۆ خودی چنکران کارئ وان دا پویچ بیت)). [الأنعام: 88]، و خودی گوت:

﴿مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ أُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ﴾

ئانکو: ((نهبابهتی بوتپهریسانه کو ئهو مالین خودی (مزگهفتان) ئافا بکن، و ئهو کوفرا خۆب خودی ئاشکهر ا دکهن و شریکان بۆ وی ددان. کارئ قان بوتپهریسان ل رۆژا قیامهتی پویچ بوو و دویماهییا وان ههزمانا د ئاگری دایه)). [التوبة: 17]، و ئهو کهمی ل سهر مربیت؛

خودى گونه هين وى ژينايست و به حشست ل سهر وى يا حرامه،
ههرومكى خودايى مهزن گوتى:

(إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ...)

ٲانکو: ((هندي خودييه ل وي نابوريت و گونه هي بو ژئ نابست يئ
 كهسه كي ژ چيكر ييئ وي بو وي بكمته هه قشك، يان ب همر ٲرمنگه كي
 كوفرئ كافر ببيت، همر گونه هه كا دي يا ژ شر كي كيمتر بيت نهو بو وي
 ژئ دبست يئ وي بقئت)). [النساء: 48] و خودئ گوت:

﴿...إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

نانونکو: (و ههچيی ههڅشکهکی د گهل خودی د عهدينییدا بدانیت
ئهو خودی بههشت ل سهر وی حهرامکرییه و جهی وی کرییه ناگر و
چ پشتهفانهک وی نابیت وی ژی رزگار بکهت). [المائدة : 72] .

ژ جوړين وي: دو عا کرنا ژ مری و صه نه مان و داخوازا هاریکارییی
ژ وان و نه ز کرنا بو وان و سه ر ژ ټکرنا بو وان و بین و مکی وان.

شرکا بچویکتره: ئهوه یا ب دهقین قورئان و سوننهتێ هاتیینه
 بنهجهکرن و ب شرک هاتیینه ناڤکرن، بهلێ نه ژ جورێ شرکا مهزنتره،
 نموونهیا وئ ژی ومکی پیمهتیکرنی د هندهک کاروکیاراندا و
 سویندخوارنا ب تشتهکێ دی ژبلی خودی، و گوتنا: ئهگهر خودی
 ههزکر و فلانی ژێ ههزکر، و یێن ومکی قان، ژ بهر گوتنا پێغههمبهری
 سهلات و سهلامێن خودی ل سههر بن: «أَخَوْفُ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمُ الشَّرَّكَ

الأَصْغَرَ» فَسُئِلَ عَنْهُ، فَقَالَ: «الرَّيَاءُ»، نَأْكَو: (تشتي ژ همميان زيده تر نأز دتر سمل دهف ههوه ههبيت، شرکا بجويکتره)، و پرسيارا وي ژ وي

هاته کرن، وی گوت: (ریمهتییه)^۱ نیمامی نه محمد و طهبرانی و بهیهقی ژ مهمودی کوری لهبیدی نه نصاری (خودی ژ رازی بیت) ب سندهکا باش قه دگو هیزن، هر و مسا طهبرانی ب سندهکا باش ژ مهمودی کوری لهبیدی قه دگو هیزیت ژ رافعی کوری خدیجی ژ پیغمبری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن.

و گوتنا پیغمبری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن: «مَنْ حَلَفَ بِشَيْءٍ دُونَ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ»، ناکو: (هر کسی سویند ب تشتهکی دی ژ بلی خودی بخوت؛ نهقه وی شرک کر)^۲ نیمام نه محمد ب سندهکا دروست ژ عومری کوری خهطابی (خودی ژ رازی بیت) قه دگو هیزیت. و نهبو داود و تیرمی ب سندهکا دروست قه دگو هیزن ژ فهرمودهیا عهبدولاهی کوری عومری (خودی ژ هر دو و کان رازی بیت) ژ پیغمبری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن کو گوتیه: «مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ»، ناکو: (هر کسی ژ بلی خودی ب تشتهکی دی سویند بخوت، نهقه وی کوفر کر یان شرک کر).^۳ و گوتنا پیغمبری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن: «لَا تَقُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ، وَلَكِنْ قُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ»، ناکو: (هوبن نه بیژن: نه گهر خودی حمزکر و فلان کسی ژی حمزکر، بهلکی بیژن: نه گهر خودی حمزکر پاشی فلان کسی حمزکر)؛ نهبو داود ب سندهکا دروست ژ حوزیهقی کوری یهمانی (خودی ژ

1 أخرجه الإمام أحمد (5/ 428)، والطبراني في الكبير (4/ 338)، والبيهقي في الشعب (14/ 355)، قال في مجمع الزوائد (1/ 121) رواه أحمد ورجاله رجال الصحيح.

2 أخرجه الإمام أحمد (1/ 47)

3 أخرجه أبو داود، برقم (3251) والترمذي، برقم (1535).

4 أخرجه أبو داود، برقم (4980)، وأحمد (5/ 384).

رازی بیت) قهڊگو هیزیت.

و نهف جوړه مروقی ژ ئیسلامی دمر نائیخت و مانه ټپیا ههروهر
د ناڅ ئاگرئ جه ههمئ ژیدا فهر ناکمت، بهلئ دژئ ته مامه ټپیا وئ
تهو حیدیه یا پندقیه ل دهف مروقی هه بیت.

جوړئ سیئ: شرکا قهشارتی و بهرزمیه، بهلنگیئ وئ ژئ گوتنا
پیغه مبریه صهلات و سهلامین خودئ ل سهر بن: «أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِمَا هُوَ
أَخَوْفُ عَلَيْكُمْ عِنْدِي مِنَ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ؟» قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ:
«الشَّرْكَ الْخَفِيُّ، يَقُومُ الرَّجُلُ فَيُصَلِّي فَيُزَيِّنُ صَلَاتَهُ لِمَا يَرَى مِنْ نَظَرِ الرَّجُلِ
إِلَيْهِ»، نَانكو: (نهرئ ما نهز بو ههوه وی تشتی نه بیژم یئ نهز ژ وی پتر
ل سهر ههوه دترسم ژ مه سیحئ دمجالی؟) گوتن: بهلئ نهی پیغه مبرئ
خودئ، گوت: (شرکا قهشارتی، زه لاهمك دئ رابیت نفیزئ كمت و دئ
نفیزا خو جوان و تازه كمت چونكى نهو یئ دبینیت كو كهسهك یئ بهرئ
خو ددهته وی).¹ ئیمامئ ئهمهد د موسندا خودا ژ نهو سه عیدئ
خودری (خودئ ژئ رازی بیت) قهڊگو هیزیت.

و دروسته شرك بهیته دابهشكرن بو دوو جوران بتئ :

شرکا مهزنتر و شرکا بچویكتر، بهلئ شرکا قهشارتی وان
ههرو دوكان قهڊگریټ. قیجا دكهقیته د ناڅ شرکا مهزنتردا و مكی شرکا
مروقین موناڤق و دووړوی، چونكى وان بیروباوهرین خو یین خهلمت
د قهشارتن و خو ب ریمه تی ب ئیسلامه ټپیی دئینا دمر و نیشان ددا، نهفه
ژئ چونكى نهو ژ خو دترسیان.

و ههرو هسا دكهقیته د ناڅ شرکا بچویكتر ژیدا، و مكی ریمه ټپیی،
ههرو مكی د وئ فهر موودمیا مه موودئ كورئ له بیډئ نه نصاریدا هاتی

1 أخرجه ابن ماجه برقم (4204) والإمام أحمد (30/3).

یا بهری نوکه د گهل مه بوری، و فهرموودمیا نهبو سه عیدی یا مه گوئی،
و خودی هاریکار و پشتهفانه و سهرکهفتن یا ل دهف وی.

وانهیا پینجی: چاکهکاری (نیحسان)

ستوینی چاکهکاری و قهنجیئی ئهقیه تو ولسا خودی ب پهریسی
ههروهکی تو وی دبینی، و ئهگهر تو وی نهیینی؛ بزانه مسوگهر ئهو ته
دبینیت.

وانهیا شهشی: مهرجین نفیژی

ئهو ژ ی نههن:

ئیسلام، ئهقل، جوداكرن و ژيك قافارتن، نههیلانا بیدهستنفیژیی،
لادانا پیساتی، پهچنتا عهورتی، هاتنا دهمی، بهریخودانا قبیله و
روگههی، و ننیهت.

وانهیا ههفتی: ستوینین نفیژی

ئهو ژ ی چاردنه:

ژ پیرقهبوون ل دهمی ههبوونا شیانان، تهکبیرا ئیحرامی (گوتنا الله
اکبر یا ئیککی)، خواندنا سوورته فاتحه، رکوع، راستبوونا پشتی
رکوعی، برنا سوجدی ل سهر ههفت ئهئدامان و رابوونا ژ سوجدی و
روینشتنا د نافهرا ههردوو سوجهیان و ئارامبوون و مانهفه د ههمی
کریاراندا و ریزبهنديکرن د ههمی ستویناندا، خواندنا تهحیاتا دویماهییی
و روینشتنا بو وئ، و سهلهواتدان ل سهر پیغمهبری سهلات و
سهلامین خودی ل سهر بن و ههردوو سلاقین ملان.

وانهیا ههشتی: واجبیئ نفیژی

ئهو ژ ی ههشتن:

ههمی تهکبیر ژ بلی تهکبیرا ئیحرامی، و گوتنا: (سمع الله لمن حمده)
بو پیشنفیژی و بو کهسی ب تنی نفیژی دکهت، گوتنا: (ربنا ولك الحمد)
بو ههمی نفیژکهمران، و گوتنا (سبحان ربي العظيم) د رکوعیدا و گوتنا:

(سبحان ربي الأعلى) د سوجدیدا، و گوتنا (رب اغفر لي) د ناقبره
هردوو سوجدیماندا و تهحياتا ئيکي و پروينشتنا بو وي.

وانهيا نههئ: ديارکرن و پروهنکړنا تهحياتي

ئو ژي نهفهيه مروځ بيزيت:

«التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ
اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ».

پاشي دئ صهلهواتان دمه سهر پيغهمبري صهلات و سهلامين
خودئ ل سهر بن و دئ داخوازا بمرهکتئ بو کمت ، ئو ژي نهفهيه
مروځ بيزيت: (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ
مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

پاشي دهمئ دگههيه تهحياتا دوئ؛ دئ خو ب خودئ پاريزيت ژ
عز ابا جههنهمنئ و عز ابا قمبري و ژ فتنهيا مروځين ساخ و مري و ژ
فتنهيا مهسيحي دمهال، پاشي دئ ل دويځ دلئ خو دوعا کمت، ب تاييهتي
ئو دوعايين بو مه هاتينه فهگوهستن، ژ وان ژي:

(اللَّهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ. اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ
نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفُ عَنِّي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ،
وَارْحَمْنِي، إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ)، نانکو: (خودايي من، تو هاريكارييا
من بکه ل سهر زکري خو و شوکر و سوپاسييا خو و جوان عبيادهتکړنا
خو، خودايي من؛ من زوردارييهکا مهزن ل خو کرييه و ژ ته پيغهتر
کمس گونههان ژينابهت، قيجا تو ب لينورينهکي ژ دهف خول من ببوره،
و تو دلوقانيي ب من بيه، چونکي هندي تويي تو گونهه ژيهرئ
دلوقاني).

بملئ هنديکه تهحياتا ئيکيه، ئو پشتي همدوو شاهدهدانان، دئ
رابطه رکاعهتا سيئي د نقيزين نيقرو و نيځاري و مهغرمب و عهيشا، و

ٺهگر پشٽي تهحياتي صلهوات دانه سهر پيغمبري صلهات و
سهلامين خودي ل سهر بن، باشتره، ٺهغه ټي ټ بهر کو فهرموده ل
دور ټي چندي دگشټينه، پاشي دي رابيهغه بو کرنا رکاعهتا سيئي.

وانهيا دهئي: سونهتین نفیزي

ژوان ټي:

1- دوعايا دستيکرنا نفیزي.

2- دانانا كهفا دستي راستي ل سهر دستي چپي ولسا کو بكهفته
سهر سنگي مروقي، ٺهغه ټي ل دمئي مروقي رابهه بيت، بهري
ركوئي و پشٽي ركوئي.

3- بلندکرنا هردوو دستان ولسا کو تبل پيگه بن و د راست و
قهکري بن و ل ناستي ملان يان گوهان بن ل دمئي تهکيرا ټيکي و ل
دمئي چوونا ركوئي و رابوونا ټ ركوئي و ل دمئي رابوونا ټ تهحياتا
ټيکي بو رکاعهتا سيئي.

4- ٺهگر تهسبيحاتين ركوئي و سوجدي ټ ټيکي پتر بن.

5- ٺهگر ټ گوتنا (ربنا ولك الحمد) زيدهتر بهيته گوتن پشٽي
رابوونا ټ ركوئي، و ٺهگر گوتنا (رب اغفر لي) د ناقبره هردوو
سوجهيان ټ جارمکي پتر بيت.

6- ل دمئي چوونا ركوئي سهر دقيت بهيته راستا پشٽي.

7- ټيگهکرنا زهنگان ټ تنهستان و ټيگهکرنا زکي ټ رانان و
ټيگهکرنا رانان ټ ساقان د سوجهياندا (ساق: ټ گوزمکي همتا چوکيه).

8- بلندکرنا گزان ټ نردی ل دمئي سوجهبرني.

9- نفیزي کمر ل دمئي بو تهحياتا ټيکي و د ناقبره هردوو سوجهيان
دروينيه خوار؛ دي پيئي خو يي چپي رازينيت و ل سهر روينيه خوار
و دي پيئي خو يي راستي چوکلينيت.

10- ئىنجامدانا (تەمۈروكى) بۇ تەحياتا دوۋى د نقيژىن چار
ركاعتى و سى ركاعتىدا، (تەمۈروك) ژى ئەقەيە: مروڤ ل سەر
باشىيا خۆ روينىتە خوار و پىيى خۆيى چەپى بىتە بن پىيى خۆيى راستى
و پىيى راستى ب چوگلىنىت.

11- ناماز مكرن ب تىلا شاهدهداني (بەرەڤ قىيلى) د تەحياتا ئىكى و
دوۋىدا، ھەر ژ دەمى بۇ خواندنا تەحياتى د روينىتە خوار، ھەتا دويمايكا
تەحياتى، و ل دەمى دگەھىتە دو عاكرنى دى تىلا خۆ لڤىنىت.

12- سەلمواتدان و بەرمكەتدان ل سەر موھمەدى و مالباتا
موھمەدى و ل سەر ئىبراھىمى و مالباتا ئىبراھىمى ل دەمى تەحياتا
ئىكى.

13- دو عاكرن د تەحياتا دويمايكىدا.

14- بلندكرنا دەنگى بۇ خواندنا قورئانى د نقيژا سىيدى و نقيژا
ئەينىيى و نقيژىن ھەردو جەژنان و نقيژا بارانيدا، ھەروەسا د ھەردو
ركاعتىن ئىكى و دوۋىدا ژ نقيژا مەغرب و عىشا.

15- نزمكرنا دەنگى بۇ خواندنا قورئانى د نقيژا نىڤرۇ و ئىڤاريدا و
د ركاعتا سىيى يا نقيژا مەغرب و ھەردو ركاعتىن دويمايكى ژ
نقيژا عىشا.

16- خواندنا ھەر تىشتەكى زىدەتر بيت ژ سوورەت فاتىحە ژ
قورئانى، د گەل بەرچاڤ وەرگرتنا وان سوننەتىن دەربارەى نقيژى
ھاتىن كو مە بەرى نوکە بەحس كرن، ژ وان ژى: ھەر تىشتەكى ژ گوتنا
نقيژكەرى: (ربنا ولك الحمد) زىدەتر بيت پىشتى رابوونا ژ ركوعى بۇ
پىشنيڤىژى و ئىوى ل پىشت نقيژى دكەت و بۇ وى كەسى ب تى ژى
نقيژى دكەت، ئەڤا ھەنى سوننەتە بۇ ھەمىيان، سوننەتەكا دى: دانانا
ھەردو دەستايە ل سەر ھەردو چوكان ل دەمى ركوعى وەسا كو تىل
بەھنە ژىكەمكرن.

وانهيا يازدئ: شكينهريڻ نفٿڙي (نهو تشتين نفٿڙ پي بهتال دبيت)

ئهو ڙي ههشتن:

- 1- ئاخفتنا ب مهرم و زانين ڪو لبيري بيت و بزانيت خهلهته، بهلي نهگر ڪهسهڪ ڙبير بڪهت يان نهزانيت، هنگي نفٿڙا وي بهتال نابيت.
- 2- ڪهني.
- 3- خوارن.
- 4- قهخوارن.
- 5- دياربونا عهورمتي.
- 6- لادانهڪا مهزن ڙ لايي قبيلي.
- 7- لفين و خومڙ ويلڪرنين گهلهڪ و ب دويڻ نيك د نفٿڙ ڍا.
- 8- ڪهفتنا دهسنتفٿڙي.

وانهيا دوازدي: مهرجين دهسنتفٿڙي

ئهو ڙي دههن:

ئيسلام، ئهقل، جوداڪرن، ئنيهت، مانهفميا حوڪمي وي وهسا ڪو ئهوي چ ئنيهت نهبن وي رابوهستينيت ههتا ب تهمامي پاقر دبيت و دهسنتفٿڙا خو دگريت و ب دويماهيك هاتنا وان تشتين دهسنتفٿڙي واجب دڪهن، و بهري وي خوپاقر ڪرن ب ئافي يان ب بهران، و پاقر ييا ئافا وي و حه لالبوونا وي، و نه هيلانا وان تشتين ريڪي ل گههشتنا ئافي دگرن بو رويي وي، و هاتنا دهمي نفٿڙي دهر باره وي ڪهسي بيدهسنتفٿڙيا وي يا بهردوام بيت.

وانهيا سيزدي: فهرزين دهسنتفٿڙي

ئهو ڙي شهشن:

شويشتنا روي و ديي ڪو تيوهر دانا ئافي د دهفدا و ههليشتانا ئافي د دفنيدا ڙي دچنه د بن شويشتنا ديي، شويشتنا دهستان د گهل ئهنيشكان،

مهسحرنا ههمی سهری کو گوهری دچنه دبنغه، شویشتنا پینان د گهل گوزهکان، ریزبندی و ب دویفتیکی و نهبوونا نافر و گیرووبوونی د نافر و اندا. هسروسا سوننهته شویشتنا دیمی و دهست و پینان سی جار ان بیت، هسروسا تئومردانا ئافی د دهفیدا و هملکیشانا ئافی د دفنی ژیدا و مکی وان، بهلی یا فبرز جارمکاب تننیه، بهلی یا هندیکه مهسحرنا سهریه؛ سوننهت نینه پتر ژ جارمکی بهیته دووبارمکرن، هسرومکی فهرمودهیین دروست ئامازه ل سهر فی چهندی کریه.

وانهیا چاردی: شکینه رین دهستنفیزئ

ئوهری شهشن:

هسرتشتهکی ژ جهین دهستنافی دهرکهفیت، هسرتشتهکی بیس ژ لهشی دهرکهفیت، نهمانا ئهقلی ب نفستنی یان تشتهکی دی، دهستکرنا عهورتی بیی چ نافر و پهرده د نافریدا ههبن، چ عهورتی سنگی بیت یان یی پشتی بیت، خوارنا گوشتی حیشتی و دهرکهفتنا ژ ئیسلامی (مورتهدبون) خودی مه و ههمی موسلمانان ژ فی چهندی ب پاریزیت. ئاگه هداریکرنهکا گرنهگ: هندیکه شویشتنا مریه: یا دروست ئهفیه کو ئو دهستنفیزئ ناشکینیت و ئهفه گوتنا پتریا زانایانه، ژ بهر نهبوونا چ بهلگیان ل سهر فی چهندی، بهلی یا ئهگهر دهستی وی کهسی مری دشووت ب عهورتی مری کهفت بیی چ پهرده د نافریدا ههبن، هنگی بیدقیه ئو دهستنفیزئ بگریتهفه.

و بیدقیه ل سهر وی ئو بیی نافر و پهرده دهستی خو نهکهته عهورتی مری، ئاها هوسا دهستکرنا لهشی ژنکی ژ ب چ رهنگان دهستنفیزئ ناشکینیت، چ ئهف چنده ب شههوت بیت یان بیی شههوت بیت ل دویف گوتنا دروستتر ژ هسدوو گوتنن زانایان، ئهگهر چ تشت ژ وی دهرنهکهن، چونکی پیغمهیری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن هندهک ههفزینین خو ماچیکرینه و پاشی نفیزئ کریه بیی کو دهستنفیزئ بگریت.

بەلێ هەندیکە گۆتتا خودایی مەزنە د هەردوو ئایەتین سوورەت نیساء و مائیدەدا:

{...أَوْ لَمْ تُنْمِ الْيَسَاء...}

ئانکو: (یان ھوین چوونە نفینا خو). [النساء : 43] [المائدة : 6]
 ، مەرم پێ: جووتبوونە، ل دوێف گۆتتا دروستتر ژ ھەردوو گۆتتین زانیان، و ئەو گۆتتا ئین عەباسییە خودی ژ ھەردووکان رازی بیت و کۆمەکا زانیان بەرئ و بین ب دوێف وان داژی ھاتی. خودی ھاریکار و پشەقنا و سەرکەشتن یال دەف وی.

وانەیا پازدئ: خوڤەملاندن ب ڕەوشتین جوان بو ھەمی موسلمانان

ژ وان ژێ: راستگویی، دەستپاکی، دەھمەنپاقرێ، شەرم و حیاء، وێرەکی، مەردینی، وەفاداری، دویربوون ژ ھەر تشتەکی خودی ھەرام کری، سەرەدەرییا باش د گەل جیرانی، ھاریکاریکرنا کەسێ پێدقی ل دوێف شیانان و ژ بلی قانە ژ ڕەوشتین جوان بین قورئان و سوننەتی ئامازە ل سەر باشییا وان کری.

وانەیا سازدئ: خوڤەملاندن ب تۆرە و ئادابین نیسلامی

ژ وان ژێ: سلاقەرن، ڕوێھکی ب گرنژین، خوارن و قەخوارن ب دەستی راستی و ناقي خودی ئینان ل دەمی دەست ب خوارن و قەخوارنی دەیتە کرن و سوپاسیکرنا خودی ل دەمی ب دویمایەک ھاتنا ژ وان، سوپاسیکرنا پشەتی بێھنشینی، بەر سەفدانا وی کەسێ د بێھنشیت و دبیژیت (الھمدلله)، سەرەدانا نەخۆشی، دوێکەفتنا جەنازە ی بو نقيژ ل سەر کرن و قەشارتنی، و دوێقچوونا وان تۆرە و ئادابین شەری بین ل دۆر چوونا د ناڤ مزگەفتی یان مال و دەرکەفتنا ژ وان ھاتین، ھەروەسا ل دەمی گەشتکرنی و باشییا د گەل دایک و باب و کەسوکارین نیزیک و جیرانان، باشییا د گەل مەزن و بجویک و پیروژباھیکرنا ب ھاتنا زارۆکەکی نوی و پیروژباھیکرن ژ بەر ھەقزینی، سەرەخۆشیکرن ژ بەر تازیی و

مرنا کسهکی، و ژ بلی ځانه ژ توره و ئادابین ئیسلامی دهربارهی
لبرکرنا جل و بهرگان و ژ بهرکرنا وان و لپیکرنا نه عال و پیتلاقان.

وانهیا ههڅدی: هشیارکرن ژ شرکی و جوړین گونه‌هان

ژ وان ژی: ههر حهفت گونه‌هین تیبه‌رن (نهوین ځودانی څو دبه‌نه
هیلاکي)، کو ئهو ژی: شرکاب خودی و سحر و کوشتنا و نه‌فسییه یا
خودی حرام کری بهیته کوشتن، ئهو نه‌بیت نه‌گهر ب حهقی بیت،
هه‌روه‌سا څوارنا ږیبایی و څوارنا مالی ئیتیمی و ږه‌څینال ږوژا جیهادی
و تاوانبارکرنا ژنن ده‌همه‌نپاڅ و بیئاگه‌هو باومردار ب کرنا زینایی.

هه‌روه‌سا ژ وان: خرابییا د گهل دایک و بابان، برینا به‌ندکی
مرو‌ځاینبیی، شاه‌ده‌دانا ژ درهو، سویندڅوارنن ژ درهو، ئیشان‌دن و
نه‌څو‌شی دروستکرن بو جیرانی، زو‌رداریکرن ل خه‌لکی ب ږینتا خوینا
وان و څوارنا مالی وان و ده‌ستدریژیکرن ل سهر نامویسا وان، څه‌څوارنا
وان تشتین مرو‌ځی سهر‌څوش دکهن، کرنا قوماری و نه‌کامیکرن
(غمیه‌تکرن) و فه‌سادی و ژ بلی ځانه ژ وان تشتین خودایی مهن یان
پیغه‌مهری وی سه‌لات و سه‌لامین خودی ل سهر بن پاشقه‌مهرن ژی
کری.

وانهیا هه‌ژدی: ناماده‌کرنا مری و نفیژ ل سهر کرن و

څه‌شارتنا وی

و ئه‌څه به‌رفره‌هییا بابته‌یییه:

نیک: دروسته تلقینا وی که‌سی که‌څتییه د سه‌که‌راتیدا بهیته کرن
(داڅواز ژ بهیته کرن بیژیت: لا إله إلا الله)، ئه‌څه ژی ژ بهر گو‌نتا
پیغه‌مهری سه‌لات و سه‌لامین خودی ل سهر بن.

(تلقین: ئه‌څه‌یه مرو‌ځ بیژیه وی که‌سی د سه‌که‌راتیدا: بیژه لا إله إلا
الله، دا ل سهر وی په‌یڅی بمریت) «لَقِّنُوا مَوْلَاكُمْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ»، ئانکو:
(تلقینا وان که‌سین ل بهر مرنی بکهن و داڅوازی ژی بکهن بیژن: لا إله

إلا الله).¹ موسلم قى فەر موودهينى د سهحيجا خودا قەدگو هيڤيت، مهر م
ب مريان د قى فەر موودهيدا: ئەي كەسەن يەن كەقەينە د سەكەر اتيدا، كو
ئەون يەن نيشانين مرنى ل سەر ديار بووين.

دوو: ئەگەر مرناوى مسوگەر بوو، دى چاقين وى هينه

گرتن و ئەي هەردوو هەستىكەن ددان پىقە د دەفیدا دى هينه گريدان
ب پاتەكى و دى هينه شدانن (دا دەقى مرى بهينه گريدان و ئاڤ نهچيته
دەقى وى). چونكى فەر مووده ب قى چەندى هاتينه.

سى: پىدقپيه مريى موسلمان بهينه شويشتن، ب تنى ئەگەر شەهيد
بيت و ل شەرى هاتبيته كوشتن ناهينه شويشتن، چونكى شەهيد ناهينه
شويشتن و نقيژ ل سەر ناهينه كرن، بەلكى دى هەر د جلكين ويدا هينه
قەشارتن، چونكى پىغەمبەرى سەلات و سەلامين خودى ل سەر بن
كوشتييين شەرى ئو خودى نه شويشتن و نقيژ ڤى ل سەر وان نهكر.

چار: چاوانيا شويشتنا مرى:

دەستپىكى عەورەتى وى دى هينه قەشارتن، پاشى دى پىچەك هينه
بلندكرن (ڤ لايى سەرى و پشتيقە) و دى دەستى خۆ هيدى هيدى ب زكى
ويدا ئينيه خوار (دا ئەگەر تىشتەك ڤى دەر بكهڤيت؛ ڤى دەر بكهڤيت)،
پاشى ئەوى مرى دشووت دى پاتەيكە د دەستى خۆ ئالينيت (يان دى
دەستگوركان كەتى) و دى مرى پى پاڤزكەت، پاشى دى دەستنقيژا وى
گريت وەكى بۆ نقيژى دگريت، پاشى دى سەرى وى و رپهين وى ب
سيدرى يان تىشتەكى دى (ڤ پاڤزكەران) شووت، پاشى دى رەخى وى
پى راستى شووت، پاشى رەخى چەپى، پشتى هنگى دى جارمكا دى قى
چەندى كەت و پاشى دى بۆ جارا سيبى ڤى وەكەت و شووت، د هەر
جارمكيدا دى دەستى خۆ ب زكى ويدا ئينيت، ئەگەر تىشتەك ڤى دەر كەڤت
دى شووت و دى وى جەهئ ئەو تىشت ڤى دەر كەڤتى (پاشيا مرى) ب

1 أخرجه مسلم، برقمي (916-917).

په مې يان تشته كې ولسا گريت، بهلې نه گمر ب په مې نه هاته گرتن؛ دې
ب هر په كا خوري گريت، يان دې ب رېكه كا پزېشكي يا سردم گريت
و مې چه سپه و لسقېن پزېشكي و تشقېن ولسا.

و جار ما دې دې دمستقېز اوې گريت، و نه گمر ب سې جار ان پاقر
نه بو؛ دې كه ته پېنچ جار يان هه تا حفت جار، پاشي دې ب پاته مې
هشك كه ت و دې بېهنخوشېي ل وان جهېن دكه فنه د بن له شېفه كه ت
و مې بنكه فشان و نه وان جهېن خو ه دده ت و جهېن سوجد مېرني، و
نه گمر له شې وې ه مې بېهنخوش كر باشه، و دې كفني وې ژي ب
دويكېلا بخورې هېته بېهنخوش كرن، نه گمر سمبېل يان نينو كېن وې د
درېژبن دې هېته ژيغه كرن، بهلې نه گمر هاته نه هېلان ژي چ تېدا نېنه،
پرچا وې ژي ناهېته حلې كرن و مويېن سر عور مې وې ژي ناهېته
ژيغه كرن و ناهېته سوننه كرن، ژ بهر كو چ بهلگه ل سر قې چنه دې
نېن، ژنك ژي دې پرچا وې ب سې كمزېيان هېته گرېدان و دې هېته
هاقېتن بو پشت وې.

پېنچ: كفكرنا مري

باشتره زه لام د سې پارچه قوماشقېن سپېدا بهېته كفكرن كو نه قه مېس
و نه شاشك تېدا نهېن، هر و مې نه ف چنده د گهل پېغه مېرې صه لات
و سه لامېن خودې ل سر بن هاتېيه كرن، دې پارچا نېكي د وې هېته
و مر كرن و هېته گرېدان و پاشي يا دووې و يا سېيې، بهلې نه گمر كفني
وې ه مې نېك پارچه بوو نانكو قه مېس و قه دا بنې بوو و پارچك كو تې
بنالېن؛ هنگي چ تېدا نېنه.

ژن دې د پېنچ جلك و پارچه قوماشاندا هېته كفكرن: دمستېكې دې
عور مې وې هېته په چنن پاشي دې سرې وې ژي هېته په چنن، پاشي
دې پشكا خورې ژ له شې وې ژي هېته په چنن، پاشي دې دوو پارچه مېن
قوماشي د له شې وې ه مېيې هېنه و مر پېچان و مې زه لامې. زاروك ژي
دې ب پارچه مېكا قوماشي هه تا سې پارچه يان هېته كفكرن، بهلې كچكا

بچويك و زاروك دئ د قەميسەكى و دوو پارچەيىن قوماشيدا ھىتە كفنكرن.

تشتى پىدقى د دەر حەقى ھەمىياندا ئەقىيە پارچەيەكا قوماشى دلەشى مرى ھەمىيى بھىتە وەر كرن، بەلى ئەگەر ئەو كەسە د ئىحراماندا مرى بيت؛ ھنگى دئ ب ئاف و سىدرى ھىتە شويشتن و دئ ھەر د ئىحرامىن ويدا كو قەدا بنى و قەدا سەرىنە ژ جلكى ھىتە پەچنتن يان تىشتەكى دى، و سەرى وى و ناچاقىن وى ناھىنە قەشارتن، ناھىنە بېھنخوشكرن ژى، چونكى ل رۆزا قىامەتى ئەو دئ ھىت و يى تەلبىيان لىدەمت (بى دىژىت: لىك اللهم لىك..)، ھەروەكى فەرمودەيەك ب رەنگەكى دروست ل دۆر قى چەندى ژ پىغەمبەرى سەلات و سەلامىن خودى ل سەرى بنەجھ بووى، بەلى ئەگەر ئەو د ئىحراماندا مرى ژن بيت؛ ھنگى دئ وەكى ھەمى مريىن دى يىن ژن ھىتە كفنكرن، بەلى ناھىنە بېھنخوشكرن و ناچاقىن وى ب نىقابى و دەستىن وى ب دەستگوركان ناھىنە قەشارتن، بەلى ناچاقىن وى و ھەردو لىپىن دەستى وى دئ ب وى كفى تىدا ھاتىيە كفنكرن ھىنە پەچنتن، ھەروەكى بەرى نوکە مە چاوانىيا كفنكرنا ژنكى دياركرى.

شەش: ژ ھەژىترىن كەس بۆ شويشتنا مرى و نقيژ ل سەرى كرن

و قەشارتنا وى

ئەو ھەي مرى وەسىيەت كرى كو ئەو ب كار و بارىن وى رابىيت، پاشى بابى وى، پاشى بابىر، پاشى كەسىن نىزىكى وى دەين ژ لايى نەسەبىقە دەر بارەى زەلامى.

بەلى ژ ھەژىترىن و فەرتىن كەس بۆ شويشتنا ژنكى: ئەو ژنە يا مريى وەسىيەت كرى كو ب كاروبارىن وى رابىيت، پاشى دايكا وى، پاشى داپىر، پاشى نىزىكتىن كەس بۆ وى ژ مروقىن وى يىن ژنك، و دروستە ھەژىن ئىكودو بشوون، چونكى ئەو بەكرى راستگۇ خودى ژى رازى بيت ھەژىنا وى ئەو شويشت، و چونكى ەلى خودى ژى رازى بيت ھەژىنا خو فاتىما خودى ژى رازى بيت شويشت.

حهفت: شیواز و چاوانیا نفیژا ل سهر مری

ئهوئ نفیژئی دکهت دئی چار تهکبیران دمت (نانکو چار جاران دئی بیزیت: الله اکبر)، پشتی تهکبیرا ئیکئی: دئی سوورمت فاتیه خوینیت و نهگهر سوورمهکا کورت یان نایهتهک دوو نایمت دگهل سوورمت فاتیه خواندن؛ تشتهکئی باشه، ژ بهر وئ فرمودهیا دروست یا ژ عبدالاهئی کورئ عهباسی خودئ ژ هردووکان رازی بیت هاتییه فهگوهاستن، پاشی دئی تهکبیرا دووئ دمت و پشتی وئ دئی صلهواتان دهمته سهر پیغمبهری صهلات و سهلامین خودئ ل سهر بن، ومکی وان صلهواتین د تهحاتیدا ههین، پاشی دئی تهکبیرا سیئی دمت و دئی قئ دوعایی کمت: (اللهم اغفر لحینا ومیتنا، وشاهدنا وغائبنا، وصغیرنا وکبیرنا، وذرنا واثنا، اللهم من أحييته منا فأحیه علی الإسلام، ومن توفيته منا فتوفه علی الإیمان، اللهم اغفر له، وارحمه، وعافه، واعف عنه، وأکرّم نُزلَه، وَوَسع مُدخَلَه، واغسله بالماء والثلج والبرد، ونقه من الخطایا کما ينقى الثوب الأبيض من الدّنس، وأبدله دارا خیرا من داره، وأهلا خیرا من أهله، وأدخله الجنة، وأعذه من عذاب القبر، وعذاب النار، وافسح له فی قبره، ونور له فیهِ، اللهم لا تحرمنّا أجره ولا تُضِلنا بعده)،

نانکو: (خودایی من؛ تۆل ساخ و مریبین مه ببوره و گونههین وان ژیبیه، ههرومهسال کهسین ئاماده و نهئاماده، بین بچویک و بین مهزن، بین نیر و بین می، خودایی من ههر کهسئ ژ مه ته هیلا ساخ و ل سهر ژیانئ؛ تۆوی ل سهر ئیسلامئ بهیله ساخ، و ههر کهسئ ژ مه ته مراند؛ تۆوی ل سهر باومرییی بمیرینه، خودایی من تۆگونههین قئ کهسئ مری ژیبیه و دلقانییی بوی بیه و بسلامت بیخه و لوی ببوره و قدرئ وی بگره و قهبرئ وی بۆوی بهرفرهه بکه و وی ب ئاف و بهفر و گزلوکئ بشوو، و وی ژ گونههان پاقرژ بکه ههرومکی جلکئ سپی ژ پیساتیی پاقرژ دبیت، و تۆمالهکا باشتر ژ مالا وی و کهسوکارین باشتر ژ بین وی بده وی و بۆوی ب بهدهل فهکه، و وی بیه بهحهشتئ و ژ عمر ابا قهبری و ئاگرئ جههنهه می بیاریزه، و قهبرئ وی بۆوی بهفرهه

لئ بکه و تژی نوور و ړوناھی بکه، خودایئ من تو مه ژ خیرا وی بیبه هر نهکه و پشټی وی مه د سمر دا نهبه). پاشی دئ تهکیرا چاری دت و دئ سلاقمکا ملان یا ب تنئ هیته دان بو لایئ خو یئ راستئ قهدت.

سوننه ته ئمو د گهل همر تهکیرمکئ دهستین خو بلند بکت، و ئه گمر مری ژن بیت بیژیت: (خودایئ من تو گونه هین وئ ژبیبه ...) هتد، و ئه گمر مری دوو بن بیژیت: (خودایئ من تو گونه هین وان همر دوو کان ژبیبه ...) هتد، و ئه گمر مری ژ قانه ژ ی پتر بن و گلهک بن، دئ بیژیت: (خودایئ من تو گونه هین وان ژبیبه ...) هتد، بهلئ ئه گمر زاروکهکئ بجویک بیت، هنگی ل جهئ دوعایین ژیرنا گونه هان دئ هیته گوئن: (اللهم اجعله فرطاً ودُحراً لوالدیه ، وشفیعاً مُجَاباً ، اللهم ثقل به موازينهما ، وأعظم به أجورهما ، وألحقه بصالح سلف المؤمنين ، واجعله في كفالة إبراهيم عليه الصلاة والسلام ، وقِه برحمتك عذاب الجحيم) .

نانکو: (خودایئ من تو قئ زاروکی بو دایک و بابین وی بکه مه خیرمکا پیشومخت و ل دهف خو ب پاریزه بو قیامهتا وان و بیته مه هدر و شهفاعهتکرمکئ کو شهفاعهتا وی دهیته وهرگرتن، خودایئ من تو تهرازییا دایک و بابین وی پی گران بکه و تو خیرا وان پی مهن بکه و تو وی بگه هینه وان چاکین باومرداران یین بهری وی چووین، و تو وی بیخه د بن چافدیری و کفالهتا ئیبراهیمیدا سلاف لئ بن و ب دلوقانییا خو ژ عزابا ناگرئ جههنهمئ بیاریزه).

سوننه ته پیشنفیژ ل راستا سمرئ زهلامی و ل نیقهکا لهشئ نافرمتئ راوهستیت و دقیت زهلام بهیته پیشخستن و ل بهرا پیشنفیژی بیت ئه گمر مری گلهک بن و پاشی ژن دئ هیته دانان ل پشت زهلامی ل بهرامبهری قیبلئ، پا ئه گمر زاروک ژ ی د گهل وان بن، هنگی دئ زاروک هیته پیشخستن ل سمر نافرمتئ و پاشی دئ نافرمت ل پشت وی هیته دانان و سمرئ زاروکی دئ ل راستا سمرئ زهلامی بیت، و نیقهکا لهشئ نافرمتئ دئ ل راستا سمرئ زهلامی بیت و ناها هوسا بو زاروکی ئه گمر کچ بیت دئ سمرئ وئ ل راستا سمرئ نافرمتئ بیت و نافرمتئ لهشئ وئ دئ

ل راستا سهری زهلامی بیت و نفیژ کهر ههمی دی ل پشت پیشنفیژی بن،
ب تنی ئهو نهییت یی چ جهان ل پشت پیشنفیژی پیدا نهکمت، ئهفی
ههنی دی ل رمخی وی یی راستی راوستیت.

ههشت: شیواز و چاوانییا فهشارتنا مری

یا دروست ئهفهیه قهبر ههتا راستا نیقهکا لهشی زهلامی بهیته
کویرکرن و بهرگور تیدا بهیته دروستکرن و هسا کو بکهفیته لای قیبلای،
و مری بهیته دانان دناف بهرگوریدا و ل سهر تهنشتا وی یا راستی بهیته
دانان و پشتی دهیته دانان گریبین کفی بهیته فهکرن، بهلی ناهیته
ژیفهکرن، بهلکی ههما دی هینه فهکرن پاشی هینه هیلان، ناقچاقین وی
ژی ناهینه ناشکهر اکرن، چ مری زهلام بیت یان ژن، پاشی دی تاپوک ل
سهر هینه دانان و دی تهفن لی هیته دان ههتا موکوم دبیت و نههیلایت ئاخ
بجیته ژور، بهلی ئهگهر تاپوک ب دهست نهکهفتن، هنگی دی ب تشتهکی
دی هیته پهچنتن، ژ دهپین داری یان بهران یان جورمکی داری کو
نههیلایت ئاخ بجیته ژور، پاشی دی ئاخ ل سهر هیته رادان و سوننهته ل
دهمی رادانا ئاخ بهیته گوتن: (بسم الله و علی ملة رسول الله - ئانکو: ب
ناقئ خودی و ل سهر سوننهتا پیغمبهری خودی)، و قهبر دی ب تهمهت
بهوستهکی هیته بلندکرن و هندهک بهر شیشک دی ل سهر هینه دانان و
پاشی دی ئاف لی هیته رهشاندن.

دروسته ئهو کهسین مری د فهشینرن ل هنداقی قهبری راوستن و
دوعا بو مری بکن، چونکی پیغمبهری صهلات و سهلامین خودی ل
سهر بن دهمی ژ فهشارتنا مریهکی ب دویمایهک دهات؛ دال هنداقی
قهبری وی راوستیت و دا بیژیت: «اَسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمُ، وَاسْأَلُوا لَهُ
التَّيْسِيَّتَ، فَإِنَّهُ الْآنَ يُسْأَلُ»، ئانکو: (دوعایین ژ بیرنا گونههان بو برایی خو
بکن و داخوای ژ خودی بکن ئهو یی خو راگر بیت، چونکی نوکه

پرسپار بین ژ وی دهینه کرن) ۱ .

نهه: دروسته نهو کهسی نفیژ ل سهر مری نهکری، پشنتی

فهشارتنا وی ژ ی نفیژ ل سهر بکهت

چونکی پیغمبهری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن ئەف چهنده یا کری، بهلی دقیت ئەف چهنده د ماوی ههیفهکی یان کیمتردا بیت و نهبوریت (نانکو نابیت ههیفهک ب سهر مرنا و یفه چووبیت)، پا ئەگهر دهم ژ قی چهندي پتر بوو؛ هنگی چینابیت نفیژ ل سهر قهبرئ وی بهیته کرن، چونکی ژ پیغمبهری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن نههاتییه فهگو هاستن

کو وی نفیژ ل سهر مرییهکی کر بن پشنتی فهشارتنا وی ب ههیفهکی پتر.

دهه: چینابیت کهسوکارین مری خوارنی بو خهلکی چیکهن

ژ بهر گوتنا جهیرئ کورئ عهبدوللاهی بهجلی کو صهحابیهکی قهدرگرانه خودی ژئ رازی بیت: «كُنَّا نَعُدُّ الْاِجْتِمَاعَ إِلَى أَهْلِ الْمَيِّتِ وَصَنَعَةَ الطَّعَامِ بَعْدَ الدَّفْنِ مِنَ الْيَاحَةِ»، نانکو: (مه کۆمبوون ل دهف کهسوکارین مری و دروستکرنا خوارنی پشنتی فهشارتنا مری ژ پیگوتنی حساب دکر).^۲ نیمام ئەحمەد قی فرموودهیی ب سهندهکا باش فهدگو هیزیت، بهلی پا دروستکرنا خوارنی بو کهسوکارین مری یان بو میهفانین وان، تشتهکی دروسته و چ تیدا نینه، و دروسته نیزیك و جبرانین مری خوارنی بو وان دروست بکهن، چونکی پیغمبهری صهلات و سهلامین خودی ل سهر بن دهمی دهنگوباسی مرنا جهعفرئ کورئ ئەبو طالبی خودی ژئ رازی بیت ل شامی گههشتییه وی، وی فرمان ل کهسوکارین مالا خو کر ئەو خوارنی بو کهسوکارین

1 أخرجه أبو داود، برقم (3221)، والحاكم (3/ 399).

2 أخرجه ابن ماجه، برقم (1612)، والإمام أحمد (2/ 204) ..

جه عغمري دروست بکمن، و گوت: «إِنَّهُ أَتَاهُمْ مَا يَشْعَلُهُمْ»، نانکو: (تشتك يى ب سهرى وان هاتى کو وان مژويل دکهت) ۱.

و چ تيدا نينه کهسوکارين مري جيرانين خو يان کهسين دى بو وي خوارنا بو وان هاتيبه ئينان گازى بکمن، بو في چهندى ژى چ دممين ديارکرى نينن ل دويڤ وي چهندا نم ژ شمريعتى دزانين.

يازده: چينابيت ژن پتر ژ سى روژان تازيى بو چ مريين خو بدانيت، ب تنى بو زهلامى خو نهبيت.

*** (مهرهم ب تازيى کو ب عهره بى ديژنى (الإحداد) پينج تشتن: هندى بشيت نابيت ژ مالا ههقرينى خو ده رکهفيت، نابيت بيهنخوشييان ل خو بکهت يان خهنايى بدانيت، نابيت چهک و زير و زيقين خو بکهته بهر خو، نابيت جلکين جوان و خهملاندنى بکهته بهر خو، نابيت کلى ل چافين خو بدهت)**

بو زهلامى دقيت ئو چار هميف و دههروژان تازيى بدانيت و خو بگريت، ب تنى نهگمر يا ب دووگيان بيت؛ ل في دهمى دى خو گريت ههتا زاروکى خو ددانيت (و ب دانانا وى دى ژ ژفانى خو ب دويماهيك هيت و دى شيت وان تشتين بهرى هنگى ل سهر وي قهدهغه کهتهقه)، نهفه ژى ژ بهر کو فهرموودهيين دروست ل دور في چهندى ژ بيغهمبهرى سهلات و سهلامين خودى ل سهر بن بنهجه بووينه.

بهلى پا بو زهلامى چينابيت ئو تازيى بو چ کهسين نيزيکى خو يان چ کهسين دى بدانيت.

دوازده: دروسته ههر جار جار زهلام سهرهدانا گورستانى بکمن بو دوعاکرنى بو مرييان و داخوازکرن ژ خودى کو دلوقاتيى ب

1 مسلم الجنائز (976)، النسائي الجنائز (2034)، أبو داود الجنائز (3234)، ابن ماجه ما جاء في الجنائز (1569)، أحمد (441/2).

وان ببهت، ههروهسا دا بيرا خۆل مرنی و تشتین پشته مرنی دهین بینیت.

ئەقە ژى ژ بهر گوتنا پىغەمبەرى صەلات و سەلامىن خودى ل سەر
بن: «زُورُوا الْقُبُورَ، فَإِنَّهَا تَذَكِّرُكُمُ الْآخِرَةَ»، ئانكو: (سەردانا قەبران
بکەن، چونكى ئەو بيرا هەموە ل ناخرمتى دئینن)^۱ أخرجه مسلم في
صحيحه. و پىغەمبەرى صەلات و سەلامىن خودى ل سەر بن نیشا
صەحابيىن خۆ ددا ئەگەر سەردانا گورستانى کر ئەو بئژن: «السَّلامُ
عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ
لَاحِقُونَ، نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ، يَرْحَمُ اللَّهُ الْمُتَقَدِّمِينَ مِنَّا
وَالْمُسْتَأْخِرِينَ»^۲ ئانكو: (سلاڤ ل سەر هەموە بن ئەى خۆدانىن ڤان مالان
ژ باوەردار و موسلمانان، ب ئانەهيا خودى ئەم ژى دى گەهينه هەموە،
داخووازا سەلامەتییى بۆ خۆ و هەموە ژ خودى دکەين، خودى دلۆڤانییى ب
بين چووین و بين پشته وان ژى دى هين ببهت). بهلى پا چينابيت ژن
سەردانا گورستانى بکەن، چونكى پىغەمبەرى صەلات و سەلامىن
خودى ل سەر بن نەفرەت بين ل وان ژنکان کرین بين سەردانا قەبران
و گورستانى دکەن، ئەگەر ژى ئەقەیه ترسا هەى فتنە ژ سەردانا وان
پەيدا بین و صەبر و هەدارا وان يا کیم بیت، ههروهسا بۆ وان نینه و
چينابيت ئەو دویکەفتنا جەنازەى بکەن هەتا دگەهیتە سەر گورستانى،
چونكى پىغەمبەرى صەلات و سەلامىن خودى ل سەر بن ئەو بين ژ ڤى
چەندى پاشقەبرین. بهلى پا نڤیژکرن ل سەر مری ل مزگەفتى یان ل وى
جەى نڤیژ لى دەیتە کرن ژ دەرڤە (موصەلايى)؛ تئشەکى دروستە بۆ
هەمى زەلام و ژنان.

1 أخرجه ابن ماجه، برقم (1569)، وصحه الألباني.

2 أخرجه مسلم، برقم (975).

ئەفە دویمایهیک تشت بوو خودی کومکرنا وی ل بهر مه ب ساناھی
کری. ل دویمایهیک صهلات و سهلامین خودی ل سهر پیغه مبهری مه
موحه ممدی بن و ل سهر مالبات و صهحابیین وی زی بن.

- ۲ وانهین گرنګ بو ههمی موسلمانان
- ۲ بېشګوتنا نفیسهری
- ۲ وانهیا ټیکي: سوور هت فاتحه و سوور هتین کورت
- ۲ وانهیا دوو: ستوینین ئیسلامی
- ۳ وانهیا سییی: ستوینین باوهریی
- ۴ وانهیا چاری: جوړین تهو حیدئ و جوړین شرکی
- ۹ وانهیا پینجی: چاکهکاری (نیحسان)
- ۹ وانهیا شهشی: مهر جین نفیژئ
- ۹ وانهیا هفتی: ستوینین نفیژئ
- ۹ وانهیا هشتی: واحبین نفیژئ
- ۱۰ وانهیا نهی: دیار کرن و رو هنکرا ته حیاتی
- ۱۱ وانهیا دهی: سوننه تین نفیژئ
- ۱۳ وانهیا یازدی: شکینه رین نفیژئ (نهو تشتین نفیژ پئ بهتال دبیت) ...
- ۱۳ وانهیا دوازدی: مهر جین دهستنفیژئ
- ۱۳ وانهیا سیزدی: فمرزین دهستنفیژئ
- ۱۴ وانهیا چاردی: شکینه رین دهستنفیژئ
- ۱۵ وانهیا یازدی: خو خه ملاندن ب رهوشتین جوان بو ههمی موسلمانان
- ۱۵ وانهیا شازدی: خو خه ملاندن ب توره و نادابین ئیسلامی
- ۱۶ وانهیا ههفتی: هشیار کرن ژ شرکی و جوړین گونه هان
- ۱۶ وانهیا ههژدی: ئاماده مکرنا مری و نفیژ ل سهر کرن و هشارتنا وی
- ۱۷ دوو: نهگهر مرنا وی مسوگهر بوو، دی چاقین وی هینه
- گرتن و نهو همدوو ههستیکن ددان پنه د دهفیدا دی هینه گریدان
- ب پاتهکی و دی هینه شداندن (دا دهفی مری بهیته گریدان و ئاف
- نه چیه دهفی وی). چونکی فمرمووده ب فی چندی هاتینه..... ۱۷
- سی: پیدفیه مریی موسلمان بهیته شویشتن، ب تتی نهگهر شهید
- بیت و ل شهر ی هاتبیه کوشتن ناهیه شویشتن، چونکی شهید
- ناهیه شویشتن و نفیژ ل سهر ناهیه کرن، بهلکی دی همر د جلکین

ویدا هیتته ځهشارتن، چونکی پیغمبري صهلات و سهلامین خودی
 ل سمر بن کوشتییین شهرئ ئو خودی نهشویشتن و نفیژ ری ل سمر
 وان نهکر. ۱۷
 پینج: کفنکرنا مری ۱۸
 شهش: ژ ههژیترین کهس بو شویشتنا مری و نفیژ ل سمر کرن و
 ځهشارتنا وی ۱۹
 ههفت: شیواز و چاوانییا نفیژ ل سمر مری ۲۰
 ههشت: شیواز و چاوانییا ځهشارتنا مری ۲۲
 نهه: دروسته نهو کهسی نفیژ ل سمر مری نهکری، پشٹی ځهشارتنا
 وی ری نفیژ ل سمر بکهت ۲۳
 دهه: چینابیت کهسوکارین مری خوارنئ بو خهلی چیکه ۲۳
 یازده: چینابیت ژن پتر ژ سی روژان تازییی بو چ مرییین خو
 بدانیت، ب تنئ بو زهلامئ خو نهبیت. ۲۴
 * (مهرم ب تازییی کو ب عمرهبی دبیزنئ (الإحداد) پینج تشتن:
 هندي بشیت نابیت ژ مالا ههقرینی خو دهرکهښت، نابیت
 بیهنخوشییان ل خو بکهت یان خهنايي بدانیت، نابیت چهک و زیر و
 زیقین خو بکهته بهر خو، نابیت جلکین جوان و خهملاندنئ بکهته
 بهر خو، نابیت کلی ل چاقین خو بدهت) ۲۴
 دوازده: دروسته ههس جار جار زهلام سهرمدانا گورستانئ بکهن بو
 دوعاکرنئ بو مرییان و داخوازکرن ژ خودی کو دلوقانییی ب وان
 بهت، ههرومسا دا بیرا خول مرنئ و تشتین پشٹی مرنئ دهین
 بینیت. ۲۴

kmr ۶۲۷ ۲،۰ - ۲۰۲۶/۰۷/۱۰

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque
and the Prophet's Mosque in languages

978-603-8570-18-0

